

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W SOPOCIE

NA LATA 2012-2014

ZA 2014 ROK

MAJ 2015

Wprowadzenie

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Sopocie na lata 2012-2014 opracowany został w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

Zapisy przytoczonej wyżej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje w Sopocie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Sopocie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie.

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej roli opiekuńczo wychowawczej, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz usamodzielnienia wychowanków opuszczających wskazane formy, w tym zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych.

WSPIERANIE RODZINY

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie wypełniał zadania gminy w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku, realizując zadania wynikające z ww. programu.

Wsparcie dziecka i rodziny w środowisku opiera się na prowadzonej z rodziną pracy socjalnej, w którą wplatane są inne wzmocniające i wspierające formy pomocy. Pracownik socjalny w Sopocie korzystał w pracy z takich instrumentów jak: poradnictwo specjalistyczne, praca asystenta rodziny w środowisku, zapewnienie opieki dzieciom w placówce wsparcia dziennego, aktywizacja społeczno – zawodowa w Centrum Integracji Społecznej, prace społecznie – użyteczne, zespoły interdyscyplinarne, monitoring środowisk wielodysfunkcyjnych w godzinach popołudniowych.

W MOPS w Sopocie kompleksową pomocą rodzinom z dziećmi w 2014 roku zajmował się Zespół ds. Rodzin działający w ramach Działu Pracy Socjalnej. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny wspierali najbardziej potrzebujące rodziny. W składzie Zespołu było czterech pracowników socjalnych oraz trzech asystentów rodziny.

Liczbę rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Sopocie, w tym ilość rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego przedstawia tabela poniżej.

Rodziny korzystające ze wsparcia MOPS w Sopocie.

Lp.	Wyszczególnienie	2014
1.	Liczba rodzin z dziećmi oraz rodzin biologicznych dzieci pozostających w pieczy zastępczej korzystających z pomocy Zespołu ds. Rodzin w tym:	160
2.	Liczba rodzin (z dziećmi) korzystających z pomocy	148
3.	Rodziny niewydolne w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	116

W 2014 roku świadczone między innymi pomoc rodzinom z dziećmi w formie wsparcia asystent rodziny. Celem wsparcia było wyrównywanie umiejętności społecznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania rodziny. Asystenci rodziny pracowali zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W 2014 r. wsparciem asystenta objęto 34 rodziny. Osiem rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i gospodarstwa domowego zostało objętych Indywidualnym Programem Wychodzenia z Bezdomności.

Pracownicy w swoich działaniach na rzecz rodzin wspierani są przez Stowarzyszenie „Po_moc”, które od 2009 roku realizuje projekt dofinansowywany z Urzędu Miasta Sopotu. W ramach projektu monitorowane są środowiska wielodysfunkcyjne poza godzinami pracy ośrodka w dni powszednie oraz w soboty. W roku 2014 objętych było 80 rodzin.

Rodziny objęte wsparciem Zespołu objęte były konsultacjami specjalistycznymi oraz środowiskowymi formami pracy socjalnej tj. kolonie, półkolonie, ferie zimowe, zabawy mikołajkowe. Odbyły się dwa spotkania „Rodzicielski Poradnik Interaktywny” z pedagogiem i psychologiem dla 10 rodzin objętych pomocą.

Zrealizowane cele szczegółowe programu wsparcia rodziny i kierunki działań:

a) tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny

Kierunki działań:

- **koordynowanie działań różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny w Sopocie**

Jedynym z najważniejszych zasobów w systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej jest współpraca z lokalnymi instytucjami. Wśród podmiotów działających na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz zapewniających łatwy dostęp do specjalistów są:

- Punkt Interwencji Kryzysowej, Al. Niepodległości 759A,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Władysława 23,
- Sąd Rejonowy w Sopocie, ul. 1 Maja 10,
- Stowarzyszenie Sopotki Dom, ul. Armii Krajowej 68,
- Stowarzyszenie „Po_moc”, ul. Kolejowa 14,
- Młodzieżowa Placówka Wychowawcza Caritas Archidiecezji Gdańskiej, ul. Sikorskiego 2,
- Związek Harcerstwa Polskiego, Al. Niepodległości 679,
- Ośrodek Promocji Zdrowia i Terapii Uzależnień SPZOZ, ul. Chrobrego 6/85,
- Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny, al. Niepodległości 817a,
- Młodzieżowy Dom Kultury, al. Niepodległości 763,
- Fundacja „Szlachetna Paczka”, Gdańsk, ul. Marynarki Polskiej 98,
- Świetlica terapeutyczna przy Zespole Szkół Nr 3, ul. Haffnera 55,
- Sopotkie Stowarzyszenie Profilaktyki i Promocji Zdrowia Grand Klub „Meander”, ul. Kolberga 15,
- Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Sopocie, ul. Polna 16,
- Firma „INPRO”,
- Gazeta „FAKT”.

- **wdrożenie kompleksowego systemu działań profilaktyczno – interwencyjnych obejmujących całą rodzinę**

Zespół ds. Rodzin w MOPS Sopot na stałe współpracuje z kuratorami, policją oraz pedagogami i wychowawcami ze wszystkich szkół sopockich.

W wyniku prowadzonych działań asystenta rodziny i pracownika socjalnego sytuacja w rodzinach poprawiła się, a 12 dzieci zagrożonych koniecznością zapewnienia opieki w pieczy zastępczej w roku 2014 r pozostało w środowisku.

Systemowa pomoc rodzinie możliwa jest dzięki współpracy z:

- Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną oraz Sopocie – w zespole poradni pracują psychologzy, pedagodzy, lekarz psychiatra, terapeuta dziecięcy i młodzieżowy ds. diagnozy,
- placówką wsparcia dziennego prowadzoną przez Stowarzyszenie „Sopocki Dom”. W 2014 roku z zajęć w ognisku korzystało 30 dzieci.

- **opracowanie i zorganizowanie systemu postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w placówce lub innej formie opieki zastępczej**

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 69/2013 Dyrektora MOPS z dnia 22.11.2013 r. została wprowadzona procedura nadzoru, kontroli, współpracy oraz działań podejmowanych na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

b) rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra dziecka, wzmocnienie roli i funkcji rodziny

Zespoły interdyscyplinarne dotyczące rodzin z dziećmi odbywały się z udziałem służb i instytucji sopockich oraz pracowników ośrodka – 11 spotkań w 2014 roku. Podczas spotkań omawiano główne problemy występujące w rodzinach z dziećmi i ustalano plan pracy z rodziną w ramach kompetencji poszczególnych instytucji.

Kierunki działań:

- **tworzenie rejestru dzieci zagrożonych umieszczeniem w zastępczych formach opieki**

Stworzono rejestr dzieci zagrożonych umieszczeniem w zastępczej formie opieki, który jest na bieżąco aktualizowany. W ramach wdrożenia kompleksowego systemu działań profilaktyczno-interwencyjnych obejmujących całą rodzinę prowadzony jest rejestr dzieci zagrożonych koniecznością umieszczenia w pieczy zastępczej – w roku 2014 – 12 dzieci z 7 rodzin. Ponadto w roku 2014 było 39 rodzin zagrożonych bezdomnością

– prowadzono z nimi intensywną pracę socjalną. 15 rodzin było objętych wsparciem asystenta rodziny, podpisano 8 kontraktów socjalnych.

- **umożliwienie rodzinom wymagających wsparcia łatwego dostępu do specjalistów**

W systemie pomocy dziecku i rodzinie w Sopocie działania prowadzi Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sopocie – w zespole poradni pracują psycholodzy, pedagodzy, lekarz psychiatra dziecięcy i młodzieżowy, terapeuci.

Rodziny objęte wsparciem Zespołu ds. Rodzin objęte są również konsultacjami specjalistycznymi psychologa i prawnika ośrodka oraz pracą socjalną. łącznie z konsultacji z prawnikiem skorzystało 31 osób, a z psychologiem 53 osoby.

- **pozyskanie wolontariatu w celu wyrównywania deficytu rodziny**

W oparciu o posiadaną kadrę i wolontariuszy zorganizowano ferie zimowe (31 dzieci) i zabawę mikołajkową dla dzieci (50 dzieci). Zorganizowano dwa festyny z zakresu bezpieczeństwa dzieci w okresie wakacji oraz w drodze do szkoły w którym uczestniczyło około 30 rodzin.

- **pomoc metodyczna dla osób pracujących z rodziną dysfunkcyjną**

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny uczestniczyli w superwizji prowadzonej przez osobę z zewnątrz.

c) rozwijanie umiejętności rodzicielskich

W zakresie edukowania i wczesnego interweniowania w rodzinach mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzono pracę socjalną w 34 rodzinach, były one objęte wsparciem asystenta rodziny. Spośród tych rodzin sześć odbyło konsultacje w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Trzy matki, skorzystały z indywidualnych konsultacji z psychologiem, a sześć matek uczestniczyła w zajęciach grupowych w Szkole dla Rodziców.

Kierunki działań:

- **zapewnienie rodzinom łatwego dostępu do specjalistów**

Zapewniono dostęp do specjalistów w ramach MOPS – psycholog, prawnik i pracownika socjalnego oraz w ramach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej – psycholog, pedagog i lekarz psychiatra dziecięcy i młodzieżowy w ramach konsultacji.

- **tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo wychowawczych**

Prowadzono zajęcia grupy edukacyjnej „Kulinaria”, podczas których mamy uczyły się przygotowywania posiłków oraz miały zajęcia z psychologiem. Odbyło się 6 spotkań, w których uczestniczyło 5-6 matek. W zajęciach mogły uczestniczyć dzieci dla których organizowane były w tym czasie zajęcia sportowo-plastyczne przez pracowników socjalnych oraz asystentki rodziny. W roku 2014 w zajęciach uczestniczyło łącznie 16 matek.

d) wspomaganie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny poprzez formy wsparcia dziennego

Kierunki działań:

- **prowadzenie „szkoły dla rodziców”**

W roku 2014r. zajęcia z zakresu „Szkoła dla Rodziców” były prowadzone w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sopocie, uczestniczyły 3 matki, które miały indywidualne konsultacje z psychologiem poradni, a w zajęciach grupowych uczestniczyło 6 matek.

- **tworzenie grup edukacyjnych dla rodziców wymagających pomocy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych**

Powyższe działania prowadziła Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. W Szkole dla Rodziców uczestniczyły 3 matki, które miały indywidualne konsultacje z psychologiem poradni, a w zajęciach grupowych uczestniczyło 6 matek.

- **udzielanie wsparcia rodzinom niezaradnym przez asystenta rodziny**

Wsparciem asystenta rodziny objęte były 34 rodziny (52 dzieci).

- **organizowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych w ognisku wychowawczym**

Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze odbywały się w Stowarzyszeniu „Sopocki Dom”, z których skorzystało 30 dzieci.

- **organizowanie zajęć pozaszkolnych w świetlicach środowiskowych**

Zajęcia pozaszkolne wspomagające funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodziny realizowane w ciągu dnia odbywały się w Stowarzyszeniu „Sopocki Dom”, Młodzieżowej Placówce Wychowawczej działającej przy Caritas Archidiecezji Gdańskiej oraz świetlicy terapeutycznej przy Zespole Szkół Nr 3.

- **stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających**

W 2014 roku wytypowano dwie rodziny wspierające, które jednak nie zdecydowały się na podjęcie tej funkcji.

e) pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży

Kierunki działań:

- **organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia**

W 2014 roku z różnych form zajęć zorganizowanych w czasie ferii zimowych przy współudziale Sopockiej Akademii Tenisowej, Sopockiej Szkoły Animatorów Społecznych skorzystało łącznie 27 dzieci. W wypoczynku letnim uczestniczyło 24 dzieci. Dzieci wyjechały do Sokolca, Czernicy i Muszyny. Poza działaniami ośrodka 12 dzieci skorzystało z działań innych organizatorów „Sopockiego Domu”. Odbyły się dwa festyny: w czerwcu festyn „Bezpieczna rodzina” z udziałem grupy ratowniczo- poszukiwawczej z psem tropiącym z Gdańska oraz z sopockim WOPR-em. W festynie „Dziecko bezpieczne na wakacjach” uczestniczyło 42 dzieci.

We wrześniu odbył się festyn „Bezpieczne dziecko” na placu manewrowym Młodzieżowego Domu Kultury we współudziale z Komendą Miejską Policji w Sopocie. W festynie uczestniczyło 21 dzieci.

- **organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia**

Z paczek świątecznych otrzymanych od sponsorów skorzystało 140 dzieci. Ponadto zorganizowano zabawę mikołajkową, w której uczestniczyło łącznie 50 dzieci.

- **prowadzenie pracy podwórkowej**

W roku 2014r. nie było zatrudnionej osoby do prowadzenia pracy podwórkowej. Przeprowadzono dwa festyny z zakresu bezpieczeństwa dzieci w okresie wakacji oraz w drodze do szkoły.

f) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin

W zakresie działań MOPS, w tym Punktu Interwencji Kryzysowej rodziny mogły korzystać z terapii psychologicznej.

Kierunki działań:

- **umożliwienie skorzystania z terapii rodzinom wymagających wsparcia**

Działania takie nie są prowadzone na terenie Sopotu. W Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej w ramach programów psychoterapeutycznych w „Szkole dla Rodziców” uczestniczyły 3 matki, które miały indywidualne konsultacje z psychologiem poradni, a w zajęciach grupowych uczestniczyło 6 matek.

- **umożliwienie skorzystania z mediacji**

Żadna z rodzin nie była zainteresowana tą formą pomocy.

g) przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci funkcjonujących w zastępczych formach opieki

Praca socjalna z rodzicami biologicznymi prowadzona była w 33 środowiskach.

Kierunki działań:

- **podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych**

Przywracanie więzi rodzinnych, rozwijanie właściwych wzorców więzi rodzinnych podejmowano poprzez pogłębioną pracę socjalną pracownika socjalnego oraz wsparcie przez asystenta rodziny w 34 rodzinach objętych pomocą.

Przeprowadzone zostały dwa zajęcia z psychologiem i pedagogiem w ramach „Rodzicielskiego Poradnika Interaktywnego” wzięło w nich udział 10 rodzin.

- **umożliwienie rodzicom udziału w różnego rodzaju terapii**

Rodzice mogli wziąć udział w terapii psychologicznej w Punkcie Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz brać udział w terapiach i treningach, programach psychoterapeutycznych i programach edukacyjnych organizowanych przez Poradnię Pedagogiczno-Psychologiczną.

Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu:

1. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny: 3
2. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny, liczba dzieci w tych rodzinach: 34 rodziny / 52 dzieci
3. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów na rodziny wspierające : 0
4. Liczba zawartych umów na utworzenie rodzin wspierających: 0
5. Liczba dzieci, które powróciły do środowiska z pieczy zastępczej: 5
6. Liczba placówek wsparcia dziennego: 1
7. Liczba dzieci, które miały zapewnioną opiekę w placówce wsparcia dziennego: 30

Liczba osób, które brały udział w grupach wsparcia 4 rodziny/ 14 osób, zajęciach szkoły dla rodziców: 9 rodzin / 9 osób.

8. Rodzaj i ilość prowadzonych projektów socjalnych, w ramach których realizowane były działania opisane w niniejszym programie: 1

ROZWÓJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie pełniący rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wypełniał zadania powiatu w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku, realizując zapisy ww. programu w tym zakresie.

Zrealizowane zadania rodzinnej pieczy zastępczej

1. **Zrealizowano wszystkie postanowienia sądu** dot. zapewnienia sopockim dzieciom miejsca w pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych (10 dzieci), jak i placówce opiekuńczo – wychowawczej (14 dzieci).
2. Osiągnięto zaplanowany limit rodzin zastępczych zawodowych: została utworzona 1 rodzina zastępcza zawodowa, natomiast 1 rodzina zastępcza zawodowa została rozwiązana (na wniosek rodziny).
3. Przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, zgodnie z ustawą:
 - z pomocy w wysokości 660 zł (rodziny spokrewnione) skorzystało 36 rodzin / 41 dzieci,
 - z pomocy w wysokości 1 000 zł (rodziny zawodowe i niezawodowe) skorzystało 20 rodzin / 40 dzieci.
4. Zapewnienie zawodowym rodzinom zastępczym wynagrodzenia adekwatnego do pełnionej funkcji i stażu. Rodziny otrzymywały wynagrodzenie powyżej minimalnych kwot określonych w ustawie:
 - pogotowie rodzinne – 2 964,60 zł (wg ustawy o pomocy społecznej- nie może być więcej),
 - rodziny zastępcze specjalistyczne – 2 635,00 zł (ustawowo: przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2 000 zł miesięcznie),
 - rodziny o najkrótszym stażu – 2 306 zł
5. Zapewnienie środków finansowych **1 rodzinie pomocowej**, która opiekowała się powierzonymi dziećmi, w czasie uzasadnionej nieobecności rodzin zawodowych.

6. Zapewniono zgodnie z ustawą środki na pokrycie kosztów związanych z **lokałem** mieszkalnym, przyznano dofinansowanie (na wniosek) 15 rodzinom zastępczym niezawodowym i zawodowym na kwotę 18 422 zł.
7. Zachowano zgodną z ustawą liczbę **koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** – 2 osoby obejmowały pomocą 59 rodzin zastępczych.
8. W roku sprawozdawczym nie wystąpiła potrzeba zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zawodowej.
9. Zapewnienie zgodnie z ustawą środków na pokrycie kosztów związanych z **remontem** 4 rodzinom zastępczym zawodowym, średnio po około 3 320 zł.
10. W ramach środków budżetu i rozeznania potrzeb:
 - dofinansowano **wypoczynek poza miejscem zamieszkania dziecka** w wieku od 6 do 18 roku życia, z którego skorzystało 37 dzieci (z rodzin zastępczych z Sopotu i dzieciom sopockim w rodzinach poza Sopotem),
 - przyznano świadczenia na pokrycie **niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** (jednorazowo), z którego skorzystało 6 rodzin na 7 dzieci, średnia wysokość pomocy na dziecko około 1 500 zł,
 - pokryto wydatki związane z wystąpieniem **zdarzeń losowych** lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, z których skorzystała 1 rodzina (1 000 zł).
11. Podejmowanie działań w celu **promocji rodzicielstwa zastępczego i naboru kandydatów** do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej poprzez: uaktualnienie dostępnych materiałów promocyjnych, informatorów, zamieszczenie w Internecie ogłoszeń, umieszczanie plakatów na słupach informacyjnych UMS, odczytywanie pism do parafii odczytywanych podczas mszy św., spotkania z proboszczami parafii, dyrektorami szkół, przedszkoli, ośrodków kultury, bibliotek, udział pracowników Działu Pieczy Zastępczej w audycjach radiowych i telewizyjnych.
12. **Zakwalifikowano** 5 osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziców zastępczych niezawodowych i 2 osoby na rodziców pomocowych. Wydano **zaświadczenia kwalifikacyjne** zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji ze sprawowania pieczy zastępczej.
13. Organizowano i prowadzono szkolenie dla **5 kandydatów** na rodziców zastępczych.
14. Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji:
 - przeszkolono 3 rodziny zastępcze,
 - przeszkolono 1 rodzinę zastępczą zawodową przekształcając ją z rodziny zawodowej specjalistycznej na pogotowie rodzinne.Zorganizowano szkolenie dla rodziców zastępczych na temat: *Skutki krótko i długoterminowe krzywdzenia dzieci.*

15. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, w szczególności w ramach **grup wsparcia** – odbyło się 12 spotkań dla 14 osób.
16. Prowadzenie **specjalistycznego poradnictwa** dla rodzin zastępczych w zakresie:
- poradnictwa pedagogicznego – skorzystały 143 osoby,
 - poradnictwa prawnego – skorzystały 24 osoby,
 - poradnictwa psychologicznego – skorzystało 145 osób.
17. **Wzmocnienie kompetencji** i przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych poprzez organizowane szkolenia, prowadzone grupy wsparcia oraz poradnictwo specjalistyczne.
18. Przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny oraz rodziną zastępczą **planów pomocy** dla 118 dzieci.
19. Umożliwienie rodzinom zastępczym wzajemnych kontaktów i integracji poprzez **zorganizowanie szkoleń**, grup wsparcia, jak również zorganizowanie obchodów rodzicielstwa zastępczego z okazji corocznego święta.
20. Przekazano do właściwego sądu 203 **okresowe opinie o sytuacji dziecka** w rodzinie zastępczej i zasadności dalszego pobytu w tych rodzinach.
21. Zorganizowano opiekę rodziny pomocowej nad 1 dzieckiem z rodziny zastępczej zawodowej ze względu na pobyt w szpitalu.
22. Zgłoszono 7 dzieci wolnych prawnie do ośrodka adopcyjnego.
23. Współpracowano ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań na rzecz dziecka i rodziny, w szczególności z Sądem Rodzinnym w Sopocie, szkołami, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Sopocie, Ośrodkiem Opiekuńczo – Adopcyjnym w Gdańsku. Uczestniczono w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych.
24. **Zapewnienie środków finansowych dla usamodzielniających się wychowanków** na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie:
- w kwocie 102 696 zł dla 20 wychowanków z rodzin zastępczych,
 - w kwocie 39 735 zł dla 8 wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych.
25. **Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom** pieczy zastępczej w formie: umożliwienia pobytu w Mieszkanium Chronionym (3 osoby), wynajęciu pokoju wychowankom kontynuującym naukę (3 osoby), poradnictwa specjalistycznego (prawnego, pedagogicznego, psychologicznego), pomocy w podejmowaniu zatrudnienia w projekcie *Szkoła II szansy* przygotowującego do zatrudnienia.

26. Wydano 209 decyzji administracyjnych odstępujących od ustalenia **odpłatności 31 rodziców** biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

27. **Pozyskano finansowe środki zewnętrzne** na realizację ustawowych zadań z Ministerstwa Polityki i Pracy Społecznej za pośrednictwem Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, realizując:

- Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014 – dofinansowanie do wynagrodzenia rodziny zastępczej zawodowej oraz zadań fakultatywnych – 11 103 zł,
- Asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 30 000 zł.

28. Prowadzono **działalność diagnostyczno – konsultacyjną**, której celem było pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz szkolono i wspierano psychologicznie i pedagogicznie osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, a także rodziców dzieci objętych tą pieczą.

29. Przeprowadzono **badania pedagogiczne i psychologiczne** oraz analizę warunków bytowych i mieszkaniowych umożliwiających dziecku zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb u wszystkich kandydatów na rodziców zastępczych.

30. Zorganizowano **pomoc wolontariuszy** dla 3 dzieci.

Zrealizowane zadania instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zrealizowanie postanowień sądu dot. zapewnienia sopockim dzieciom miejsca w instytucjonalnej pieczy zastępczej (14 dzieci sopockich) oraz zapewnienie miejsc interwencyjnych dla 6 dzieci zatrzymanych interwencyjnie na terenie Sopotu.

1. Udzielano kompleksowej pomocy socjalnej, psychologicznej i pedagogicznej dziecku i jego rodzinie.

PRACA SOCJALNA

- kontynuowano pracę ze wszystkimi rodzinami (metodą kontraktu) na rzecz powrotu dzieci do rodziny naturalnej,
- prowadzono działania niwelujące marginalizację społeczną członków rodzin,
- prowadzono działania wspierające poprawę sytuacji socjalno – bytowej w domach rodzinnych wychowanków,
- wspierano rodzinę poprzez pomoc w sytuacjach kryzysowych,
- prowadzono działania, w których przeciwdziałano uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- włączano rodziców w proces wychowawczy wychowanków,
- współpracowano z instytucjami wspierającymi działania na rzecz powrotu dzieci do rodziców,
- ściśle współpracowano z Ośrodkami Adopcyjnymi na rzecz umieszczenia dzieci w rodzinie adopcyjnej
- współpracowano z kandydatami na rodziców adopcyjnych (dla 2 dzieci) ,
- w przypadku rodziców zwracano uwagę na proponowanie konstruktywnych wartości alternatywnych do oferowanych przez środowisko,
- dbano o przywrócenie funkcji opiekuńczych i wychowawczych dysfunkcjonalnemu środowisku rodzinnemu,
- monitorowano urlopowanie dzieci do domów rodzinnych (16 wychowanków),
- przesyłano do właściwego sądu wnioski z Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

POMOC PSYCHOLOGICZNA

- doraźna pomoc psychologiczna dla wszystkich wychowanków (rozmowy psychologiczne, psychoedukacja, interwencja kryzysowa)
- różnorodne formy oddziaływań terapeutycznych, zarówno grupowych (psychodrama, zajęcia tematyczne) jak i indywidualne (w tym terapia zajęciowa)
- przeprowadzono badania diagnostyczne i w oparciu o nie sporządzono indywidualne opinie psychologiczne
- psycholog brał udział w stałych zespołach ds. okresowej oceny sytuacji wychowanków
- prowadzono poradnictwo psychologiczne dla wszystkich kandydatów na rodziców adopcyjnych, zastępczych albo rodzin zaprzyjaźnionych, oraz rodziców dzieci przebywających w placówce
- psycholog uczestniczył w przesłuchaniach wychowanków przez policję

- psycholog przeprowadził WARSZTATY PSYCHOEDUKACYJNE: „Właściwa ekspresja seksualna chłopców w okresie adolescencji.”

PRACA PEDAGOGICZNA

- wychowawca dokonywał obserwacji wszystkich podopiecznych przebywających w placówce, na podstawie których uzupełniano Kartę Pobytu Dziecka dla wszystkich wychowanków oraz realizowano utworzony wcześniej Plan Pomocy Dziecku,
- wychowawca prowadzący współpracował z członkami Stałego Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, gdzie dokonano analizy sytuacji wszystkich dzieci i inicjowano dalsze działania zmierzające do powrotu dziecka do rodziny naturalnej bądź umieszczenia wychowanków w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej,
- wdrażano podopiecznych do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w celu ukształtowania pozytywnych postaw,
- kształtowano pozytywne postawy u wszystkich dzieci i młodzieży grup podwyższonego ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w środowisku rodzinnym,
- uczono postaw funkcjonowania w grupie i poza nią,
- motywowano wszystkich wychowanków do świadomego współtworzenia zasad panujących w społeczności placówki,
- wdrażano wszystkie dzieci i młodzież do funkcjonowania alternatywnego wobec subkultur i podgrup młodzieżowych o negatywnej orientacji,
- pracowano nad wdrożeniem wszystkich wychowanków do dbałości o czystość i wzmacniano nawyki higieniczno – porządkowe.

2. Udzielano wszechstronnej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci.

- realizowano projekt „Zielone światło dla rodziny”,
- włączano rodziców w proces wychowawczy dziecka,
- umożliwiano dzieciom kontakty z rodzicami i innymi członkami rodziny, w bezpiecznych warunkach,
- prowadzono działania na rzecz przywrócenia funkcji opiekuńczych i wychowawczych dysfunkcjonalnemu środowisku rodzinnemu,
- prowadzono pracę na rzecz poprawy sytuacji życiowej w rodzinach, poprawy relacji rodzinnych.

3. Prowadzono porady psychologiczne, interwencje kryzysowe.

- realizowano projekt „Przyjazny port – miejsca interwencyjne”,
- psycholog Domu Dziecka oferował poradnictwo psychologiczne dla rodziców oraz dla wychowanków.

4. Przywracano funkcje opiekuńczo – wychowawcze środowisku rodzinnemu.

- wspierano współpracujących rodziców w wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez rozmowy dotyczące potrzeb dzieci oraz ich zaspokajania,
- przeciwdziałano zagrożeniom: uzależnienia, przemocy w rodzinie,

- współpracowano z instytucjami wspierającymi rodziny dzieci przebywających w placówce.

5. Kształtowano pozytywne postawy u dzieci i młodzieży grup podwyższonego ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w środowisku rodzinnym.

- organizowano zajęcia wspierające nabywanie umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania,
- przeprowadzano pogadanki nt. zmiany swojego życia, bez braku konieczności powielania negatywnego schematu życiowego
- rozwijano świadomość posiadanych zasobów wychowanka oraz kształtowano umiejętność rozwijania posiadanych zasobów poprzez realizację projektów „Zajęcia NLP – elementy rozwoju osobistego” oraz „Stawiam na rozwój – kontrakty z elementami tutoring”,
- uczono dzieci stawiania celów, ich realizacji, a następnie oceniano osiągnięte efekty,
- zaspokajano potrzeby: rozwojowe, bytowe, emocjonalne, społeczne i religijne.
- Fundacja Dogtor prowadziła cykl zajęć z dogoterapii.

6. Wdrażano wychowanków do alternatywnych form spędzania czasu wolnego:

- Projekt „Kółko fotograficzne”,
- Projekty zajęcia plastyczne – „Fabryka wyobraźni” oraz „Cztery pory roku”,
- Projekt „Śladami historii”,
- Projekt „Kuchenne rewolucje”,
- Projekty „Kącik majsterkowicza”, „Bezpieczeństwo i technika w naszym wspólnym domu”,
- Projekt „W podróży z legendą”,
- Projekt „Poznajemy kulturę – kultura to też my” –
 - m.in. wyjścia do kin, teatrów oraz udział w imprezach sportowo – kulturalnych Trójmiasta (44 imprezy zewnętrzne),
 - zajęcia filmowe pod hasłem: „Film jako rada życiowa”.
 - Organizacja przedstawień wychowanków z okazji: Dnia Pracownika Socjalnego, Zakończenia Roku Szkolnego oraz Jasełek.
- Zapewnienie wychowankom wypoczynku w okresie wolnym od szkoły:
 - Pozyskanie sponsorów na wyjazdy wakacyjne, rozwijające zainteresowania wychowanków (12 wychowanków), min:
 - Obozy jazdy konnej
 - Obóz tenisa ziemnego
 - Obóz piłki nożnej
 - Obóz parkur
 - Obóz żeglarski
 - Pobyt wychowanków na zimowisku oraz na obozie letnim w Murzasichle.
- Rozwój zainteresowań: zgrupowania oraz mecze rugbistów, regularne zajęcia na basenie, parkur, piłka nożna, tenis, jazda konna. Część zajęć opłacana jest przez sponsorów.

7. Dążono do zlikwidowania minimalizmu edukacyjnego u wychowanków.

Znaczna część wychowanków osiągnęła bardzo dobre wyniki w nauce (3 wychowanków otrzymało świadectwa z czerwonym paskiem). Zjawisko wagarów ograniczono do minimum. Realizowano projekt „Gra o stypendium” – premiujący wysoką aktywność szkolną wychowanków (kryterium były: oceny, frekwencja oraz aktywność społeczna na terenie szkoły)

8. Zadbano o stan zdrowia wychowanków.

- W omawianym roku wychowankowie skorzystali z porad 20 różnych lekarzy specjalistów.
- Wykonano podopiecznym również, na zlecenia lekarzy, wiele specjalistycznych badań lekarskich.
- Na bieżąco wychowankowie są objęci profilaktyką zdrowotną.
- Na terenie placówki odbywały się spotkania wychowanek z położną mające na celu podniesienie szeroko rozumianej świadomości zdrowotnej kobiet.
- Przeprowadzono dla wychowanków „Szkolenie z pomocy przedmedycznej”

9. Podnoszono kompetencje zawodowe najstarszych wychowanków poprzez:

- warsztaty z Liderem Młodzieżowego Biura Pracy
- „WARSZTATY ZE ŚWIATA”. Wychowankowie pozyskali wiedzę dot. produktów, marki, importu, eksportu, kultury i zwyczajów innych państw. Dodatkowo wzbogacili swoją wiedzę o reklamie, jej mechanizmach działania na konsumentów. Atrakcją warsztatów była projekcja filmu „Killing Us Safely 3” („DELIKATNIE NAS ZABIJAJĄ 3”) pokazującego obraz kobiety w reklamie i wpływ reklamy na postrzeganie kobiet.
- Za pieniądze pozyskane od sponsorów 3 wychowanków miało możliwość ukończenia kursu prawo jazdy.

10. Kadra merytoryczna placówki podnosiła swoje kompetencje poprzez różnorodne formy doształcania zawodowego:

- Szkolenie trenerskie NLP,
- V ogólnopolska Konferencja Naukowa „Dziecko i jego środowisko – osvajanie seksualności dziecięcej”,
- Superwizja dot. przypadków nieprawidłowej ekspresji seksualnej w okresie adolescencji nt. placówki,
- Stop uzależnieniom – wykład,
- Krzywda i depresja w relacjach rodzinnych,
- Konferencja dotycząca przemocy wobec dzieci „Zobacz. Posłuchaj. Reaguj”,
- Roczny kurs „Podstawy psychotraumatologii”,
- Superwizja dot. przypadku zanieczyszczenia się kałem w ciągu dnia oraz przypadku zachowań opozycyjno – buntowniczych w wieku wczesnoszkolnym,
- Szkolenie dot. programu profilaktyki uzależnień od komputera i Internetu „Moje miejsce w świecie”.

ILOŚĆ MIEJSC W PLACÓWCE – 30

W TYM:

ILOŚĆ MIEJSC SOCJALIZACYJNYCH – 28 (W TYM Grupa Usamodzielnienia – 8)

ILOŚĆ MIEJSC INTRWENCYJNYCH – 2

RUCH CIĄGŁY (I – XII 2014) – 42 dzieci

W TYM:

MIEJSCA SOCJALIZACYJNE – 31 dzieci

Grupa Usamodzielnienia – 11 dzieci

MIEJSCA INTERWENCYJNE – 6 dzieci

4 dzieci przebywających na miejscach socjalizacyjnych skorzystało również z miejsc interwencyjnych.

Zrealizowane zadania w ramach usamodzielnienia młodzieży opuszczającej rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą

1. Przygotowanie do samodzielności wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych:

Z pomocy z tytułu usamodzielnienia korzystało 30 wychowanków pieczy zastępczej (21 wychowanków z rodzin zastępczych; 9 wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych).

2. Zapewnienie właściwego przebiegu procesu usamodzielnienia wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez realizowanie Indywidualnego Programu Usamodzielnienia (IPU):

Objęcie usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, pomoc finansową, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniu chronionym), pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Udzielanie pomocy na usamodzielnienie przebiegało w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dla 15 wychowanków pieczy zastępczej), jak również ustawy o pomocy społecznej (dla 15 wychowanków pieczy zastępczej).

3. Rozwijanie samodzielności poprzez pobyt w Grupie Usamodzielnienia – filii Domu Dziecka „Na Wzgórzu”:

funkcjonowanie Grupy oparte było o rodzinny model życia. Wychowankowie uczyli się samodzielności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, świadomego podejmowania różnych ról społecznych, kształtowania pozytywnego wizerunku samego siebie, uzyskali pomoc w wyborze szkoły i nauce.

4. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, zagospodarowanie.

Wychowankowie z rodzin zastępczych		
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie
86 862	4 500	6 588
Wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych		
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie
28 635	1 500	0

5. Zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym:

Z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych korzystało 3 wychowanków pieczy zastępczej.

Wychowankowie z rodzin zastępczych		
Pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym	Pomoc w formie pokrycia wydatków związanych z wynajmem lokalu mieszkalnego	Uzyskanie mieszkania socjalnego z zasobów gminy
1	2	0
Wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych		
Pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym	Pomoc w formie pokrycia wydatków związanych z wynajmem lokalu mieszkalnego	Uzyskanie mieszkania socjalnego z zasobów gminy
2	2	0

6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

- pracę socjalną prowadzoną ze wszystkimi wychowankami pieczy zastępczej metodą indywidualnego przypadku, w kierunku przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom, szerzenie wiedzy wychowanków na temat instytucji wspomagających,
- uczestnictwo 2 wychowanków pieczy zastępczej w realizowanym przez Caritas Archidiecezji Gdańskiej projekcie „Szkola II szansy” (innovacyjny model kształcenia zawodowego i społecznego dla młodzieży).

7. Wspieranie wychowanków w uzyskaniu mieszkania z zasobów Gminy Miasta Sopotu:

Utworzona została lista wychowanków pieczy zastępczej oczekujących na lokal socjalny.

Pomoc wychowankom przy złożeniu wniosku w Wydziale Lokalowym dot. przyznania lokalu mieszkalnego oraz monitorowanie ich wniosków. 6 osób ma potrzebę zapewnienia mieszkania przez Miasto Sopot. 3 wychowanków pieczy zastępczej jest umieszczonych na liście oczekujących na lokal socjalny z zasobów Gminy Miasta Sopotu. 3 osoby oczekują na umieszczenie na liście po spełnieniu warunku współpracy z MOPS przez 2 lata.

Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu rozwoju pieczy zastępczej:

1. Liczba rodzin objęta opieką 2 koordynatorów: 59
2. Liczba i problematyka przeprowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych: 1; *Skutki krótko i długoterminowe krzywdzenia dzieci.*
3. Liczba rodziców zastępczych uczestniczących w grupach wsparcia: 7
4. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej: uzależnienia, przemoc, śmierć rodziców / opiekunów, choroba, bezradność opiekuńczo – wychowawcza, rozwiązanie rodziny adopcyjnej.
5. Liczba rodzin zastępczych: 59
6. Liczba rodzin pomocowych: 1
7. Liczba dzieci umieszczonych:
 - w rodzinach zastępczych 81 (dzieci sopockie i spoza Sopotu),
 - w placówce opiekuńczo – wychowawczej stan na 31.12.2014 – 32 wychowanków (w tym dzieci sopockie - 27).
8. Odsetek dzieci sopockich przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wśród wszystkich dzieci objętych pieczą zastępczą (narastająco): 76,4
9. Liczba dzieci:
 - opuszczających rodziny zastępcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej: 9
 - opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej: 2
10. Liczba usamodzielniających się wychowanków:
 - z rodzin zastępczych: 21 osób (pomoc pieniężna, praca socjalna),
 - z placówek: 9 osób (pomoc pieniężna, praca socjalna).
11. Liczba osób pełnoletnich usamodzielnianych, które skorzystały z mieszkania chronionego: 3.

ZESTAWIENIE POTRZEB

W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

1. Utworzenie rodziny wspierającej.
2. Dalsze funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego.
3. Zapewnienie dostępu do specjalistów np. psychotraumatologa osobom, które tego potrzebują.
4. Szkolenia asystentów rodziny i pracowników socjalnych.

W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze,
2. wzmacnianie rodzinnej pieczy zastępczej,
3. zapewnienie świadczeń fakultatywnych wspierających funkcjonowanie rodzin zastępczych,
4. utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych, szczególnie dla rodzeństw i dzieci niepełnosprawnych,
5. podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych poprzez organizację szkoleń i poradnictwo,
6. stałe podnoszenie efektywności oddziaływań socjalnych oraz psychologiczno – pedagogicznych,
7. podjęcie działań w kierunku uruchomienia nowych form opieki nad dziećmi.